

Ed.

412. Frumvarp

til laga um sjóvátrygging.

(Eftir 3. umr. í Nd.)

FYRSTI KAFLI.

Almenn ákvæði.

1. gr.

Vátryggja má hverja þá lögmæla hagsmuni, sem virða má til peninga og velta á því, að skip eða farmur, sem lagður er í hættu á sjó, týnist ekki eða rýrni í þeim háská.

Einkanlega má vátryggja: Skip, farmgjald, skipsútbúnað, farm, væntanlegan verslunararð og umboðslaun af vörum, sjólánskröfur, sjótjónsframlög og aðrar kröfur, sem fullnægja skal með skipi, farmgjaldi eða farmi. Ábyrgðarsali getur endurtrygt fyrir þeirri áhættu, sem hann tókst á hendur (reassurance).

2. gr.

Vátryggja má fyrir sína hönd og annara, svo og þótt hvorugt sje tiltekið (svo sem »fyrir hönd þess, sem í hlut á« eða því um líkt).

Nú tekur maður vátryggingu fyrir hönd annars manns án umboðs hans, og skal vátryggingartaki þá geta þess berum orðum, að hann hafi ekki umboð til. Nú vanrækir hann þetta, og er vátryggingin þá ógild, jafnvel þótt sá, sem vátryggja átti fyrir (vátrygður), samþykki hana síðar, en ábyrgðarsali á heimting á iðgjaldinu engu að síður.

3. gr.

Skylt er ábyrgðarsala að fá vátryggingartaka skriflega viðurkenningu fyrir vátryggingunni (vátryggingarskirteini), ef hann æskir þess.

4. gr.

Hverja hagsmuni má vátryggja svo hátt, sem sannvirði þeirra nemur (vátryggingarverð).

5. gr.

Nú vátryggir maður í svíksamlegum tilgangi eitthvað til meiri skaðabóta en vátryggingarverð þess nemur og er så vátryggingarsamningur þá ógildur, eða þeir samningar allir, ef fleiri en einn sjerstakur samningur var gerður um vátrygginguna.

6. gr.

Ef maður vátryggir eitthvað fram yfir vátryggingarverð, en eftir bestu vitund, þá er sú vátrygging lögmað, en þó ekki fram úr vátryggingarverðinu.

Nú vátryggir maður hjá fleirum en einum hið sama gegn sama háska, og eru allar vátryggingarnar teknað sama dag, þá ábyrgist hver ábyrgðarsali svo mikinn hluta af vátryggingarverði hins vátrygða, sem vátryggingarfjárhæð hans er mikill hluti af öllum hinum teknu vátryggingarfjárhæðum samantöldum. Nú voru vátryggingarnar ekki teknað sama dag, og heldur þá hin yngri vátrygging gildi sínu að eins að svo miklum hluta, sem vátryggingarverð hins vátrygða er meira en hin eldri vátrygging nam. Þó heldur hin yngri vátrygging fullu gildi sínu:

1. Pregar þau rjettindi, sem hin eldri vátrygging veitir, eru framseld ábyrgðarsala jafnframt því að yngri vátryggingarsamningurinn er gerður.

2. Pregar svo er tiltekið i hinum nýja samningi, að tilkall verði að eins gert eftir honum að svo miklu leyti sem vátrygður fær ekki skaða sinn bættan eftir hinum eldra vátryggingarsamningi, annaðhvort af því að hann var ógildur eða ábyrgðarsali er ekki borgunarfær.

3. Pregar eldri vátryggingin var tekin fyrir hönd vátrygðs án skipunar hans, en hann tók sjálfur eða ljöt taka yngri vátrygginguna, án þess að hann vissi þá af hinni eldri eða hann hefir afsalað sjer henni.

7. gr.

Nú ónýtist vátrygging að nokkru eða öllu af því að tryggingarhagsmunir voru engir eða minni en ætlað var, eða sakir oftryggingar eða tvitryggingar, og getur ábyrgðarsali þá krafist iðgjalds engu að síður, nema honum væri kunnugt, þá er hann tókst á hendur vátrygginguna, um þau atvik, sem ónýltu hana. Þó á vátrygður kröfu til endurgreiðslu iðgjalds samkvæmt 37. gr.

8. gr.

Ef vátryggingarfjárhæðin er minni en vátryggingarverðið, greiðir ábyrgðarsali að eins svo mikinn hluta af skaðanum, sem vátryggingarfjárhæðin er mikill hluti af vátryggingarverði þess, sem vátrvgt var.

9. gr.

Nú hafa aðilar samið um ákveðið verð á vátrygðum hagsmunum (verðsett vátryggingarskirteini), og skal þá það verðmat haldast; þó á ábyrgðarsali rjett á að það verð sje lækkað, ef það sannast, að það sje hærra en sann-gjarnt var að telja það, þegar metið var verðmætið.

10. gr.

Nú hefir ábyrgðarsali greitt fyrir tjón, sem vátrygður á rjett á skaðabótum fyrir af þriðja manni, og eignast þá ábyrgðarsali þann rjett vátrygðs.

Nú vátryggir maður skuldakröfu sína, sem trygð er með einhverjum hagsmunum, sem er í áhættu á sjó, og þeir hagsmunir rýrna eða glatast, þá fær ábyrgðarsali rjett hans á hendur skuldunaut að hlut i kröfunni jöfnum því fje, sem hann greiddi í skaðabætur.

Vátrygður á rjett á að heimta skaða sinn bættan af ábyrgðarsala, þótt hann hafi ekki fyrst sótt rjett sinn á hendur þeim, sem skyldur var til að greiða skaðabætur, nje á hendur skuldunaut, sbr. þó 21. gr.

11. gr.

Nú hefir ábyrgðarsali orðið gjaldþrota eða komið hefir fram við fjárnám, að hann átti ekki fyrir skuldum eða hann hefir stöðvað greiðslur sínar, og er vátrygðum þá heimilt að rista vátryggingarsamningnum og fá iðgjald sitt endurgreitt, nema ábyrgðarsali setji tryggingu, ef krafist er, fyrir því, að samningnum verði að öllu fullnægt. Nú ber þetta að eftir að hinir vátrygðu hagsmunir hafa verið lagðir í hættu, þá hefir ábyrgðarsali rjett til að halda eftir af iðgjaldinu að tiltölu við þá áhættu, sem um er liðin.

ANNAR KAFLI.

Um skyldur vátrygðs.

12. gr.

Nú er samningur gerður um vátrygging, og er þá vátrygðum skylt að skýra nákvæmlega og rjett frá öllum atvikum, sem honum eru kunn og máli geta skift, þá er meta skal þá áhættu, sem ábyrgðarsali tekst á hendur, og þau skilyrði sem ábyrgðartakan er háð; skyldu vátrygðs um þetta skal einnig sá gæta, sem vátrygging tekur fyrir hans hönd, svo og hver annar millögungumaður, sem aðstoðar við samningsgerðina.

13. gr.

Nú er vanrækt að segja til þess, sem 12. gr. segir fyrir um, og ábyrgðarsala var ókunnugt um þau atvik, sem látið var ógetið við samningsgerðina, og ekki var sanngjarnt að ætlast til, að honum væru þau kunn, og er honum þá ekki skylt að halda samninginn, en iðgjaldið á hann engu að siður, sbr. þó 37. gr.

Nú hefir vátrygður, eða sá, er skyldur var til að skýra frá atvikum, fengið svo seint vitnesku um eitthvað það, er segja skyldi til um, að hann hefði orðið að gera öldungis óvanalegar ráðstafanir til að geta gert ábyrgðarsala það kunnugt áður samningurinn var fullgerður, og skal þá þessi vanræksla hans ekki ógilda samninginn. Nú var vátrygging tekin án skipunar og vitundar vátrygðs, og er hún þá ekki ógild þótt ábyrgðarsala sje ekki sagt til

atvika, sem að vísu voru kunn vátrygðum, en ekki þeim, er um vátrygging samdi.

14. gr.

Nú var sagt rangt til um eitthvað það, sem ræðir um i 12. gr., og er þá samningurinn ógildur og fyrirgert iðgjaldinu, sbr. þó 37. gr., þó sagt hafi verið til eftir bestu vitund, nema ábyrgðarsali hafi vitað um það, sem rangt var til sagt, þegar samningurinn var gerður.

15. gr.

Nú var vanrækt að segja til, eða sagt rangt til, um atvik, sem snerta að eins nokkurn hluta hinna vátrygðu fjármuna, og helst þá samningurinn að þeim hluta, sem þau atvik snerta ekki, nema ef telja má vist, að ábyrgðarsali mundi ekki hafa tekist á hendur vátrygging á þeim hluta einum, með sömu skilyrðum, sem hann tókst vátrygginguna á hendur á öllum fjármunum, ef honum hefðu þá verið kunn öll atvik.

16. gr.

Pegar vátrygður veit, að tjón, sem ábyrgðarsali á að bæta, hesir orðið á hinum vátrygðu hagsmunum, skal hann skýra honum frá tjóninu og beiðast fyrirskipana hans um þær ráðstafanir, sem gera skal til bjargar og verndar hinum trygðu hagsmunum og hesta meira tjón; en þangað til hann fær slikar fyrirskipanir frá ábyrgðarsala, er hann sjálfur skyldur að aðhafast í þessu það, sem þörf krefur. Nú vanrækir vátrygður þessa skyldu sína, og ábyrgist hann þá það tjón, er af hlýttst.

17. gr.

Nú er ábyrgðarsala skylt að bæta skaða, sem vátrygður á rjett á, að annar maður bæti honum, og skal vátrygður þá um þann rjett gera þær ráðstafanir, sem þörf er á eftir atvikum, þangað til ábyrgðarsali getur sjálfur sjeð þar fyrir hagsmunum sínum. Nú vanrækir vátrygður þetta, og ábyrgist hann þá það tjón, sem álita má, að ábyrgðarsali bíði af vanrækslu hans.

18. gr.

Vátrygður er skyldur að greiða iðgjaldið gegn ashendingu vátryggingingarskíteinis, jafnskjótt sem samningurinn er fullgerður, nema annað sje til skilið.

PRIÐJI KAFLI.

Um skyldur ábyrgðarsala.

19. gr.

Ábyrgðarsali ábyrgist afleiðingar af hverri þeirri hættu, sem hinir trygðu hagsmunir eru lagðir í á vátryggingartimanum, og vátrygður er eigi valdur

að sjálfur, nema einhver háski hafi verið sjerstaklega undanskilinn. Ekki leysir það ábyrgðarsala undan ábyrgð, þótt skipstjóri sje valdur að tjóninu eða skipverjar.

20. gr.

Í þessum greinum ábyrgist ábyrgðarsali ekki skaðann:

1. Þegar skip og farmgjald er vátrygt fyrir hönd útgerðarmanns, og tjónið hlýtst af því að skipið var ekki sjósært, þá er það ljet út í ferðina, eða það var ekki nægilega vel búið eða mannað, eða hafði ekki nægileg skipsskjöl, eða það var óhæfilega hlaðið, eða skaðinn verður at því, að gengið er að hinum trygðu fjármunum til bóta á tjóni, sem yfirsjónir eða hirðuleysi skipstjóra eða skipverja við skyldustörf þeirra baka öðrum mönnum. Þó koma þar ekki til greina bætur syrir tjón, sem leiðir af árekstri.

2. Þegar skip er vátrygt og skaði á skipi eða skipsbúnaði stasfar einungis af sliti, elli, fúa eða mædkátu, eða af því, að það, sem skemdist, var ekki i viðunandi lagi, þegar skipið fór af stað.

3. Þegar vátrygður er farmur, farmgjald eða verslunarhagnaður á farmi, og skaðanum valda gallar á umbúðum vörunnar, eða sá eiginleiki hennar sjálfrar, sem 147. gr. siglingalaganna 22. nóvbr. 1913 getur um. Þó bætir ábyrgðarsali skaða þann, sem síðast var nefndur, ef ferðin hefir dregist óvanalega lengi vegna óhappa, sem ábyrgðarsali ábyrgist, nema ætla megi, að skaðinn hafi ekki verið drættinum að kenna.

4. Þegar vátrygður er farmur eða verslunarhagnaður á farmi eða fyrirframgreiðslu á farmgjaldi, sem ekki skal endurgreiða, þó óhapp beri að, og tjón á þessu, sem nú var talið, er farmsendara eða viðtakanda að kenna sem slíkum.

21. gr.

Þá er fullnaðarreikningur sameiginlegs sjótjóns hefir verið gerður á lögmætum stað og estir þess lands lögum, er ábyrgðarsali skyldur að greiða estir niðurjöfnuninni, bæði sjótjónsframlag það, sem kemur á hina vátrygðu hagsmuni, og þau framlög til skaðabóta, sem aðrir hluttakendur í sjótjóninu eru skyldir til að greiða fyrir skemdir á þeim, en sannanlegt er, að ekki hefir verið náð hjá þeim, sem skaðabótaskyldir voru. Ábyrgðarsali er jafn-skyldur til þessa fyrir því, þótt hið vátrygða sje metið í niðurjöfnuninni fram yfir vátryggingarverð.

Nú hefir sjótjóni ekki verið jafnað niður, og það er ekki vátrygðum að kenna, og getur hann þá krafist bóta fyrir alt tjónið, svo sem vátrygging-arsamningurinn tiltekur.

22. gr.

Nú hefir fullnaðarreikningur sjótjóns verið gerður á lögmætum stað og af þeim, sem opinbert umboð hafði til þess starfa, og getur þá ábyrgðarsali ekki borið það fyrir sig við vátrygðan, að öðrum manni hafi verið vilnað i við sjótjónsreikninginn, vátrygðum til tjóns, og gagnstætt lögum á þeim stað, þar sem sjótjóninu var jafnað niður, nema vátrygður hafi sjálfur verið sök i því, að ekki var nægilega sjéð fyrir hagsmunum hans. Þó er vátrygður

skyldur til að framsejla ábyrgðarsala kröfu sina á hendur þeim, sem þannig var ívilnað.

23. gr.

Skylt er ábyrgðarsala að bæta það, sem lagt var i sölurnar eftir bestu vitund til að forðast háska, sem hann trygði gegn, og kostnað þann, sem at því hlautst, svo og það sem varið var til bjargar og verndar vátrygðum hagsmunum og til að forða meira tjóni, eftir að slys bar að, og er honum skylt að bæta þetta þótt það verði ekki talið til sameiginlegs sjótjóns, svo og kostnað við að ákveða eigin ábyrgð ábyrgðarsala, þegar svo ber undir, sem hjer var sagt.

24. gr.

Nú ber fleiri en eitt sjótjón að á þeim tíma, sem vátrygging ábyrgðarsala tekur yfir, og bætir hann skaðann, þótt bæturnar allar samantaldar verði meiri en vátryggingarfjárhæðin var. Þenn fremur skal bæta fullum bótum þann kostnað, sem 23. gr. ræðir um, þótt hann fari fram úr vátryggingarfjárhæðinni.

25. gr.

Ef breytt er ferð þeirri, sem tilgreind var, þegar vátryggingarsamningurinn var gerður, og sú breyting verður áður en ábyrgðarsali á neitt á hættu, þá er ábyrgðarsali úr allri ábyrgð, ef skip og farmgjald hefir verið vátrygt fyrir hönd útgerðarmanns.

Nú er farmgjald vátrygt fyrir hönd annars manns eða aðrir hagsmunir en skip og farmgjald, og heldur þá vátryggingin gildi sinu, enda sé ferðinni breytt án samþykkis vátrygðs.

Nú eru vátrygðir hagsmunir lagðir í hættu áður en áhætta ábyrgðarsala hefst, eða á öðru skipi en tilgreint var við vátryggingartökuna, og er ábyrgðarsali þá laus allra mála.

26. gr.

Nú er breyt til um ferð, eða sú áhætta, sem tekin var vátrygging fyrir, eykst eða breytist á annan hátt eftir að áhætta ábyrgðarsala hófst, og er hann þá úr ábyrgð á hverju því tjóni, sem ber að eftir að breytt var til um ferðina, nema breytingin hafi verið gerð án samþykkis vátrygðs eða í nauðsyn, til þess að forðast áhættu sem ábyrgðarsali trygði gegn, eða til að bjarga lífi manna.

FJÓRÐI KAFLI.

Um skaða og greiðslu skaðabóta.

27. gr.

Vátrygður á rjett á bótum fyrir algert tjón:

1. Pregar vátrygt skip eða gós ferst með öllu, eða er gert upptækt eða skemmisst svo, að það má telja ónýtt til þess, sem það var ætlað til.
2. Pregar vátrygt er farmgjald og þess missir með öllu.

3. Þegar verslunararður er vátrygður eða umboðslaun, og varan kemst ekki þangað, sem hún átti að fara.
4. Þegar vátrygðar eru sjótjónsbætur eða sjólánsfje, og veðið, sem fyrir var, ferst með öllu eða ekkert fæst af því til lúkningar hótunum eða fjenu.

28. gr.

Þá er algert tjón verður, skal ábyrgðarsali greiða að fullu vátryggingartjárhæðina; þó skal dregið frá henni það, sem sparast af kostnaði þeim, sem vátryggingin nær til; svo á ábyrgðarsali og rjett á að taka til sin alt það, sem bjargað kann að verða. Nú voru munirnir aðeins vátrygðir að nokkrum hluta verðmætis þeirra, og skal þá það, sem dregið er frá vátryggingarfjárhæðinni, talið eftir rjettri tiltölu milli vátryggingarfjárhæðarinnar og alls vátryggingarverðsins, og fær ábyrgðarsali eftir sama mæli hlut i því, sem bjargað var.

Nú skemmist vátrygt skip og það er dæmt óbætandi með lögmætri skoðunargjörð, og á vátrygður þá rjett á að fá bætur, sem algert tjón væri, enda selji hann skipið af hendi til ábyrgðarsala.

29. gr.

Nú hefir ekki spurst til skips svo lengi, að seglskip fer að jaðnaði þrisvar sinnum á þeim tíma frá þeim stað, þar sem síðast spurðist til skipsins, til ákvörðunarstaðar þess, þó ekki skemri tima en 3 mánuði, og ber þá að telja skipið týnt, og á þá vátrygður rjett á að krefjast bóta fyrir algert tjón, enda afsali hann sjer í hendur ábyrgðarsala rjetti sinum á hinu vátrygða.

30. gr.

Ef lagt er farbann (embargo) á skip eða gós, eða því er haldið á annan hátt eftir ráðstöfun yfirvalda, eða sjóræningjar taka það, eða skipverjar skilja við vátrygt skip, þá getur vátrygður, gegn því að láta af hendi við ábyrgðarsala rjett sinn á hinu vátrygða, krafist bóta, sem fyrir algert tjón, ef skipið eða gósið hefir ekki verið látið laust, eða hann hefir ekki fengið umráð yfir þeim:

Áður en 6 mánuðir eru liðnir, ef þessi atburður gerðist í Norðurálfuhöfum eða á þeim hluta Miðjarðarhafs, Svartahafs eða Asóvshafs, sem telst til Norðurálfu,

áður en 9 mánuðir eru liðnir, ef atburðurinn varð í öðrum höfum hjernamegin Góðrarvonarhöfða eða Hornshöfða í Suður-Ameriku, og

áður en 12 mánuðir eru liðnir, ef það varð í þeim höfum, sem eru hinu megin Góðrarvonarhöfða eða Hornshöfða.

Telja skal tímann frá þeim degi, er vátrygður sagði ábyrgðarsala til tjónsins.

31. gr.

Nú vill vátrygður láta hið vátrygða af hendi, og svo er háttáð, sem segir í síðari málsgrein 28. gr., og skal hann þá skýra ábyrgðarsala frá fyrirætlun sinni áður en 2 mánuðir eru liðnir frá því, er hann vissi úrslit skoðunargjörðarinnar, en ef svo er háttáð, sem 29. og 30. gr. ræða um, skal hann hafa skýrt frá fyrirætlun sinni áður en 9 mánuðir eru liðnir frá því

frestur sá er á enda, sem þær greinar tiltaka, eftir hinum sjerstóku atvikum í hvert sinn.

32. gr.

Nú er frestur sá á enda, sem segir í 31. gr., og vátrygður hefir ekki neytt rjettar síns til að láta hinn vátrygða hlut af hendi, og týnir hann þá þeim rjetti, þegar svo er háttáð sem segir í síðari málsgrein 28. gr. og 30. gr.

Pá er svo liggja atvik til, sem segir í 29. gr., getur vátrygður krafist bóta sem fyrir algert tjón, jafnvel eftir að afsalsfresturinn er liðinn, en komi hinn vátrygði hlutur síðar fram, skal hann endurgreiða vátryggingarfjeð, ef ábyrgðarsali krefst þess, með $\frac{1}{2}$ af hundraði í mánaðarvöxtu, en afsala skal ábyrgðarsali sjer þá hinum vátrygða hlut og bæta þann skaða, sem orðið kann að hafa á honum og ábyrgðin náði til.

33. gr.

Afsal á trygðum munum skal vera skilyrðislaust og óriflandi, og ná til allra hinna vátrygðu fjármuna eða þess hluta þeirra, sem hafður var í hættu á þeim tíma, er slysið bar að.

Ef fjármunir eru aðeins trygðir að nokkrum hluta af verðmæti þeirra, er vátrygður að eins skyldur að láta af hendi svo mikinn hluta þeirra, sem vátryggingarfjárhæðin er að tiltolu við vátryggingarverðið.

34. gr.

Pá er ábyrgðarsali greiðir bætur, getur hann krafist þess, að vátrygður afsali honum skriflega öllum þeim rjettindum, sem hann á að fá ábyrgðarsala í hendur, svo og afhendi honum öll þau skjöl, sem fylgja eiga hinum afsalaða hlut og eru í vörslum vátrygðs.

35. gr.

Hver sú krafa, sem styðst við vátryggingarsamning, týnir gildi sínu, ef henni er ekki fylgt með lögsokn áður 4 ár eru liðin frá því, er hún varð til.

FIMTI KAFLI.

Um endurgreiðslu iðgjalds (ristorno).

36. gr.

Ef vátrygðir hagsmunir eru eigi lagðir í neina þá hættu, er ábyrgðarsali skyldi tryggja gegn, getur vátrygður krafist, að vátryggingin falli niður og iðgjaldið sje endurgreitt; þó á ábyrgðarsali rjett á þóknun og skal hún vera $\frac{1}{4}$ af hundraði af vátryggingarfjárhæðinni, ef ekki var annað tilskilið, en helmungur hins umsamda iðgjalds, ef það var minna en $\frac{1}{2}$ af hundraði.

37. gr.

Nú ónýtist vátrygging að nokkru leyti eða öllu, vegna þess að tryggingshagsmunir voru engir eða minni en ætlað var, eða vegna oftryggingar eða

tvítryggingar, eða vegna þess að rangt var sagt til eða ekki nægilega, eða a öðrum slíkum sökum, en vátryggingartaki fór eftir bestu vitund sinni um þau atvik, seni urðu til ónýtingar vátryggingunni, og eins var ástatt með vátrygðan, er hann veitti umboðið til vátryggingarinnar, ef vátrygging var tekin fyrir hönd annars manns, og má þá krefjast endurgreiðslu á iðgjaldinu að því frádregnu, sem áður var talið. Þó skal þessa krafist áður en hin vátrygðu verðmæti eru lögð i hættu.

38. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1915.